

Söber!

Kas sa tead, mis sa teed?

Üks pilt sünni liig julguse üle.

„Vaata Jeesanda kartus,
„see on tarkus, ja kurjast ära
„lahkuma, see on mõistus.
„Aga meeletumad ei pane
„tarkust ega õpetust miksiki!“
(Joh. 28, 28., Ep. I, 7.)

Fr. R. Kreutzweid
nia. ~~ELISE KUMIK~~
Raamatukogu

353 118

G. A.

Tallinnas.

Trükitud G. Mathiesen'i kirjabega.

1895.

Естляндскою Евангелическо-Лютеранскою Консисто­ріею симъ свидѣтельствуется, что въ нижеслѣдующемъ ману­скриптѣ ничего противъ священнаго писанія и Симфолече­скихъ книгъ Лютеранской церкви не содержится.

Ревель, Вышгородъ, 17-го Декабря 1893 года.

Ассессоръ Консисто­ріи: А. Ферзенъ.

№ 2132.

За Секретаря: Ринне.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 8-го Октября 1894 г.

Kas ja tead mis ja teed?

Dh tule, ma näitan, su lugu ja tegu
Et sa ise küll näeksid, mis seltsi ja sugu:
Dn sinu meel, Suttas ja tühine weel:
Üks julgus, — mis hirmu sull tehtu!
Üks julgus, — mis hirmu sull tehtu!

Rõdige hirmsam, kurtvem ja haledam lugu on see, et inimesed mitte seda „julgustükki“ järele ei mõtle, mis nad tegewad. Jeesus ütleb: „Kes on teie seas, kes torni tahab ehitada, et ta ei istu enne maha ja ei arwa kulu, kas temal kõi on, mis ehitamiseks tarwis läheb?“ Luf. 14, 28. Ja nüüd on inimesed kõi walmis tegemas, kõi walmis minemas; igaühel tuline rutt, igaüks teeb ja teeb, ei ole aega; — nende töö ja tegemine on üks alaline „julgustükki mängimine“, ilma sest hoolimata, et keegi maha istuks ja oma kulu ja töö-otsa järele arwaks, ja iseenele käest küsiks: „Mis see on, mis ma nüüd teen? Mis sest wiimaks wälja tuleb? Mis wilja mu töö saab wiimaks kandma, keda ma nüüd nii julgeste ja suure rutuga külwan?“ — Dh sõber! Istu täna kord maha, pea omaga üks pisike rehning, arwa oma kulu, oma tööd ja tegu: „kas sull ka seda wara on, mis koi ega rooste ei söö, ega warga käsi ei warasta, et sa wiimaks kõige oma elu, töö ja tegemisega sell suurel „arutegemise“ päewal häbisse ei saaks?“

Jah, just see ongi see wigaga ja õnnetus, et keegi maha ei istu, järele ei arwa, mis ta teeb.

Ja sellest on tulnudki kõik suured hädad ja õnnetused, et inimesed õigel ajal ei pole tahtnud järele arvata, mis nemad tahtsiwad teha ja ette võtta. Eks ole siin maapeal mitmed mustad jäljed ja mälestused näha, kes mitte õigel ajal järele ei mõtelnud, mis nad tegiwad? Maailm on peaaegu neist märkidest ja nimedest täidetud, kes ilma mõtlemata julgel meelel tegid, aga pärast nutta said. Eks ole mitmed mehed ilma järele mõtlemata naised võtnud, mitmed ilma mõtlemata mehele läinud, — aga pärast said libedaste nutta?! Eks ole mitmed ilma mõtlemata „õnu suust“ wälja rääkinud, kelle pärast nad pidid oma koha teenistust kautama, ehk mõne muu häda ja pahanduse sisse langema?! Eks ole mitmed lapsed ilma mõtlemata oma wanemate õpetuse wastu pannud, nende majast ja armust ära jooksnud, — aga — pärast said kahetseda ja nutta?! Eks ole mitmed ilma mõtlemata omad kohad ja teenistused maha jättnud, wäljamaale reisinud, — aga — seal said libedaste nutta ja kahetseda?! Eks ole mitmed kaupmehed pankrotti jäänud, rikkad kerjajateks saanud, tuhandet on oma elu kautanud, kuningriigid, mõisad ja wallad on langenud, tertwad rahwad ja maad, kihelkonnad ja linnad on õnnetuse sisse sattunud; mitmed on ülepea ja laela oma hädade ja wiletsuste sisse ära uppunud, mitmed on enne aegu iseeneestele otsa peale teinud ja oma hinged kurati kätte annud, — kõik sellepärast, jah sellepärast, et nemad juba enne ei teadnud ega tahtnud ette mõelda, mis nad tahtsid teha?!

Ma mõtlen, kuidas Jumala ette kuulutamised, pühast kohtu nuhtlustest, üle maade ja linnade ja rahwa suguseltside peale on kätte tulnud, ikka sellepärast, et nad „julgestükki mängisid.“ Suur uhke Egiptusemaa, kõige oma julgusega, on kõige wähe- maks saanud kuningriikide seas. (Jer. 46., Esek. 32.) Edom on kõrwe sarnatseks saanud. (Jer. 49, 17—22., Esek. 35.) Assuri riik ja tema rahwas Libanoni mäel, oma ilusa Gebeni puude ja kena lilledega on maha lükkatud. (Esek. 31, 3—18.) Tiirus on kalju künkaks saanud, kus peal kalamehed nootasid kuitawatad. (Esek. 26, 28.) Ninewe, see wäga suur ja uhke linn, on ära rikkunud ja paljaks kiwi waremeks saanud. (Nah. 1, 2, 3.) Sodoma ja Komorra linnad ja sealt ümberkaudsed maad, ärwitas Jumal tule ja wäewliga ära. (1. Mos. 19, 24—29.) Babilon on tühjaks maaks ja kõrweks saanud; tema lajad müürid on kõik maha murtud. (Jer. 57.) Juudid ehk Israeli lapsed on üks ära lahunud rahwas üle kõige maailma lajale pillatud. Kõik seda kuulutas Jumal juba ammu ette, et see nõnda pidi sündima. Ja miks pärast? — Jah, just seepärast, et nad ei tunnud ega tahtnudki tunda, oma armu katmise aega, ei mõtelnud järele, mis nad tegid! Sellepärast on Jumal need suured nuhtlused hirmu täheks pannud neile, kes tulewal ajal Jumalat ei wõta karta ega järele mõelda, mis nad teewad. (2. Peetr. 2, 6.)

Need on kõik ühed tõelikud tunnistused, kelle

üle peab üsna kohtuma ja wärisema. Aga paraku! mis on need asjad ja nuhtlused kõik weel selle häda ja lahju wastu artwata, mis inimene oma **hingele teeb?! See on üsna hirmu wäert asi, et inimene, pealegi weel risti-inimene, kes Issa, Poja ja püha Waimu nime sisse on ristitud, Jumala näu järele loodud, kelle pärast ka Jesus Kristus, Jumala Poeg pidi kannatama, kelle pärast Oma wiimse kui jüdame were tilga risti sambas ära walama, armastuse pärast, — nüüd seesamane, jah, just seesamane rahwas, üsna hulgani, ummis jalu, hõiskades ja kargades, igawese aja poole tormawad, ilma sellest hoolimata, mis seal pool hauda saab! Kas wõib weel haledamat asja olla, kui Jumal tahab inimest peasta ja on kõik juba teinud; aga siiski jookseb weel inimene põrgu tulesse?! Seda wõib üheks hirmsaks tooreks „julgustükkiks“ nimetada, mis ilma hoolimata saab tehtud. Süda tahab üsna katkeda! Oh, et nemad ometi lord järele mõtleksid, mis nemad tegewad! Sest inimestel on seatud ükslord, ja mitte kakskord, — surra, ja peale selle on kohus. (Ebr. 9, 27.) Küll sa näed, et kõik on tõsi, mis nüüd sulle saab kuulutatud. Jumal on tõde ja Tema sõna liikumata. (Matt. 24, 35.) Sa pead Kristuse kohtu järje ees awalitult saama, sa saad sedamööda kätte, kuidas sa liha peale oled külwanud. (2. Kor. 5, 10., Gal. 6, 7—8.)**

Armas lugeja! Kuidas on sinuga lugu? Kas sinagi selle eest hoolt kannad, et sa õndsaks saad? Kas sa oled lord ka maha istunud, järele mõtel-

nud, mis sa teed? Ehk sinagi tormad järele mõtlemata igatwese aja poole? Ehk sinagi teed seda, mis hirmus on Jumala ja inimeste ees? Oh sõber: jäägu ometegi see „julgestükk“ sinust tegemata! Istu parem täna maha, waata, mis tee see on, mis sa nii julgeste käid, waata, ja mõtle järele, mis kasvab sinu südames, mis räägib sinu suu, mis tegewab sinu käed, kelle poole hoiab su süda; waata, kelle waim see on, kes sind juhatab ja saadab? Sest nii mittu, kui Jumala Waimust juhatasse, need on Jumala lapsed. (Rom. 8, 14.); aga kes pattu teeb, see on kuratist. (1. Joan. 3, 8.)

Oh sõber, armas sõber, kes sa neid ridasid lued, ma palun sind! istu täna kord maha, arwa oma kulu, mõtle hoolega järele: **mis pärast ja siin maapeal elad?** Mõtle, oh mõtle, mis pärast tuli Jesus taewast meie wiletsuste sisse; kes sundis Teda meie sõgedate eest Oma elu jätma; mis Tema filmatwesi ja were higi, Tema surma piin ja hinge ahastus, kange waew ja walu on meile saatnud; mis see diete **tähendab**, et Jumala Poeg, — see õige ülekohtuste eest pidi patuks ja needmisets meie eest saama?! Mis see tähendab, et Ta pidi siin sõna-kuulama, alandlit ja tasane olema, (Wili. 2, 6—8.) tööd tegema, saagima, puid raiuma, wett landma, palja-jalu käima, tühja kõhtu ja jänu tundma, ööd ja päewad paltwes ja paastumises seisma ja rahwa kurjuse pärast nutma?! Oh sõber! Mõtle: „Jumal oli Kristuse sees, ja lepitab maailma iseenesega ära.“ Kas Temal oli tartwis seda?! Oh sõber!

ära mängi julgustükki! Mõttele, mis lunastamise hinda wõid ja anda oma hinge eest, kui ja nüüd nii suurt armu ja õnne põlgad ja naeruks paned ja oma hinge hukka saadab?! (Matt. 16, 26., Ebr. 2, 3., 6, 6.) Kui sa nüüd ei hooli, küll saad nutta!

Oled sa kuigi waene ehk rikkas, oh jätta, armas sõber, see julgustükk järele: et sa mitte enam uskumata meeles ei ela, ja seda julged tööd ei tee, mis sind hukka saadab! Jeesus on ju sulle kõik rääkinud, kuidas sa elama pead. Terwe Jumala sõna on so käes. Sa ei wõi mitte ütelda, et sa ei tea! Oh mõttele, kui rikkaks sa saad, kui sa laja tee jooksmist maha jätad, Jumala sõna omale walguseks ja lambiks wõtad, seda teed käid mis sind õnnistuse sisse wiib! (Matt. 7, 13—14.) Apostel Peetrus räägib ühest kallist pärandusest, mis ei wõi hukka minna, ei ära teutud saada ega ära närtfida, mis taewasse on tallele pandud, kõige neile, kes Jumalat armastawad. (1. Peetr. 1, 4., 1. Kor. 2, 9.) Paulus räägib ühest „hoonest,“ ühest „eluasemest,“ mis ei ole kättega tehtud, waid igawene taewas,“ (2. Kor. 5, 1.) ja Issand Jeesus ise nimetab üht „warandust,“ (Matt. 6, 20.) üht „riiki,“ (Luuk. 12, 32.) üht igawest elu ja õnnistust, mis Tema Isa tahab anda, neile, kes Tema nime sisse uskuwad. (Matt. 25, 34; 13, 43. Joann. 3, 16; 17.) Ja, oh mis imet weel ilmutamise raamatus lueme, kuidas neid walged riided peawad katma, kuld kroonid pead ehitama, Jumala linnas elama, kuhu

sisse enam ütski roojane ei pea saama! (Slm. 3, 5.; 2, 10; 21, 1—27.) Ja kas sa nüüd julged kõid seda head ja õnne ära põlata, mis ka sinu jäuiks on walmistud?!

Mõttele, oh mõttele, armas sõber! esiteks järele, kui rikkaks, kui õndsaks, kui õnnelikuks, kui rõõmsaks sa wõid saada ja ka igaweste jääda, kui sa Jumala andi, igawest elu ja õnnistust selgest armust usu läbi wastu wõtad; ja teiselt: kui kole, oh kui kole surma tund siis saab sull olema, kui sa kõigel armu-ajal ilma Jumalata, ilma palweta oled elanud ja seda „julgustükki“ teinud, mis Jumal sind on teelanud. Sealpool hauda, Jumala kohtus, ilma abita, ilma digusetata, ilma pärandusetata paljas ja alasti seisata, kus sull enam mingitsugust lootust ep ole. Oh küll saab see üks hirmus päew sull olema, mill sa Jumala kohtus seisad, mis põleb kui ahi! (Malak. 3, 19.) Ja nüüd sina julged kõid, mis Jumal pakub, ära põlgada, ära teutada, ära unustada, selle üle naerda, ja seda kurja teha, mis sind roojastab! Oh sõber! — :

„Kes taewa Issa sõna healt
 „Ei ole kuulda wõtnud,
 „Waid ööd ja päewad fiit ja sealt
 „On tühja rikkust nõudnud,
 „See peab warsi minema
 „Siis kurja waimu seltsiga
 „Kristuse juurest põrgu.“

Jah, Jumal maksab tuleleegiga nende kätte, kes Jumalat ei tunne ja kes meie Issanda Jesuse Kristuse armuõpetuse sõna ei ole kuulda wõtnud; nemad peawad nuhtlust kannatama, igawest huk-

tust, ja saab ära heidetud Issanda palest ja Tema wäe auust. (2. Tess. 1, 8—9.) Kas sa kuuled, armas lugeja, see saab sulle öölbud?! Seal on „üks uss', mis ei sure, ja üks tuli, mis ära ei kustu" (Mark. 9, 44.); seal on üks järw, mis tulest ja wäewlist põleb," (Jlm. 21, 8. Jef. 34, 9—10.) „üks paks pimedus," (2. Peetr. 2, 17.) „üks wangitoda," (1. Peetr. 3, 19.; Jlm. 20, 7.) kus sees on lihtwised waimud, araneetud põrgulised, pugu-linnud, suured siilibid, öö-kullid, kaar-nad, (Jef. 34, 11.) ja seal peab olema hulgu-mine ja hammaсте kiristamine. (Matt. 8, 12.) Ja neid peab seal ööd ja päewad tule ja wäewli meres waawatama, ja nende walu suits tõuseb üles igaweste igaweseks ajaks. (Jlm. 14, 10—11.)

Oh, see on hirmus, aga ometegi on see igawene tõde! Ja weel hirmsam on see, et üks inimene julgeb seda toledat paika ise omale ära walitseda, ja üht nii suurt warandust ära anda, mis koi ega rooste ei wõi ära rikkuda, üht kallist pärandust, kelle sarnast enam ei ole, üht **todu paika, toewa Issamaad**, igawest õnne ja õnnistust, jah, terwet Sumala riiki, kus õndsad hinged, pühad inglid ja Sumala Waimud ühe suure auu ja auustuse sees igaweste elawad. Oh, see on ära mõistmata, kuidas **julgeb** ometi üks Kristuse werega lunastud hing üht nii suurt armu ja õnne põlata, enese seisust, lapse õigust, ühe peutäie maailma auru wastu wähetada, ning pealegi **üsnä meelega** ära rääkimata willetsuse ja hukatuse sisse jooksta, kus on hulgumine ja ham-

maste kiristamine, kus on kuratid ja ära-neetud pörgulised, kihwtised waimud ja koledad pörgu hauad, kus on kõrwetatud tuli ja wäewli järt, kus on paks pimedus ja ära mädanemise auur, kuhu sisse enam iialgi walguse ega lootuse kiiret, Jumala armu ega halastust ei tungi, — ja seda walitseb nüüd inimene omale ära. Oh, see on tõeste üks liig suur **julgus** ja **toores** tegu!!! Meil ei ole meele märkugi peas.

Nii kuidas Jumal enne wanal ajal „langekaelsetega“ on walmis saanud, nii saab Ta nüüd ka sinuga walmis; Ta saab sinu julgustükki murdma ja kõik tõeks tegema, mis sa siin oled pühast kirjast kuulnud. Oh mõtle ometi seda järele, ja waata kuidas iga wiimne filmapilk kannab igawese aja tõsidust omas süles! Maa ja taewas lähewad hufka, aga Jumala sõna jääb igaweste seisma. (Jes. 40, 8.)

Sa näed ja kuuled küll, kuidas surma ingel rahwast maha niidab, nagu rohku, ja meil ep' pole kellegil siin jäädawat kohta ehk paika. Mis peal sa julge oled?! Kelle peale sa loodad?! Waata, kuidas labidas, mis furnu aedas töös on, ei see ei puhka ega roosteta ilmaški. Täna on ta ühe peus ja homme jälle teise käes. Wäraw, mis senna wiib, ei seis ilmaški luffus, waid ööb ja päewad käib ta lahti ja finni; üks tuleb ja teine lähneb. Olgu sui ehk talwe, hea ehk paha ilm, itka sa näed, kui rahwast lantakse, itka sa kuuled, kui kellad hüüdwad, mis sulle wägewaste kuulutatwad, et ka sina oled rohi ja et ka sina

peaksid järele mõtlema, meelt parandama, ümber pöörama ja Jeesuse juure tulema. Ma ütlen, seda päewa ega tundi ei ole, et surm ka peaks wähe rahul seisma ja puhkama, oh ei! oh ei! ta on ikka wäljas käimas, ühest majast sisse teisest wälja. On järele arwatud, et läbistiku iga tella tikkumise-ga üks inimene igawese ajasse astub. Ja sina waatad julgel meelel surma filma, ja waatad, kuidas teised loogus maha jääwad, üle raja astuwad, tule meresse, see on surmawalda ära uppuwad, hukka lähewad, — ja sina naerad!!! Kas sur-nute seltsis sünnib naerda, haigete kambres hõis-kada, kus sa nutma peaksid?! Oh sõber, häda on suur, ja sa ei tunnegi seda! Maailm on surnute wäli, haigete hospital, ja sa hüppad ja kargad nende keskel! Oh sõber! waata ometi pisutki järele, kuidas so oma sugu-selts, so tuttawad ja sõbrad, so üle-aja naabred maas hoigawad, surma hädas kiskendawad, oh jõe seisma ja mõtle, et ka sinu noorpõli, hea terwis ja elu lõppeb! Sa kannad oma isa, oma ema, omad õed ehk wennad, oma abikaasat ehk lapsi surnu-aeda ja matad neid maha, aga ise kannad weel **witna pudelid tas-lus**, ei mõtlegi selle peale et ka sull enesel üks-lord ehk üsna peagi seesama järg kätte tuleb. Oh sõber, so häda on suur! See näitab wälja nagu oleksid sa surmaga lepitust teinud, et tema sinust mööda astuks. Oh sõber, ei see mees mööda ei astu, kellegiga sõbrust ei pea, kellegi meelita-mist ei kuula; ei temal maksa raha ega wara, ei ta hooli kellegi suurusest ega tarkusest, waid kõi-

tide pead peavad usside roaks ja fondid furnu luudeks saama. Ka sinu fondid ja luud peavad omal asjal wirnas seisma, ussid filma aukudest läbi pugema; so uhkus ja suurus peab kaduma kui wari, ja sind ei leita enam teps. Oh mõtle seda tõdemeelega järele!

Sa katsud ennast ühe ja teisega trööstida, sa mõtled, et lugu nii hirmus ei ole. Oh sõber, asi on weel hirmsam, kui keegi seda mõistab ära arwata! Ma tean küll, et sa soowiksid kõigest südamest, et terve jutt igawesest hukatusest paljas tühi jutt oleks. Aga ometegi on see tõsi ja jääb igaweste tõeks. Kui sa nüüd ei usu, küll sa siis saad usule, kui sa hakkad mägesid ja kaljusid omale warjaks paluma, ja ei wõi enam Selle ees seisda kes auu järje peal istub, (Jlm. 6, 15—16.) Seda sa nüüd nii wäga põlgad.

Sa ehk trööstid ennast sellega, et hukatuse tee peal palju julgeid on, suure suuga ja edewaid, kes suurel hulgal, üsna wooris pörgu poole jookswad, ja nende seas palju tarku, palju haritud ja õpetatud rahwast, suurest sugust ja seisusest, rikkad ja kuulsad, kõigest sugu arudest ja keelbest; sa waatad nende peale, wdtdad nendest omale õpetust, jätad Jumala sõna ja tõde kõrtwale, ja nõnda saad sa nendega seltsis igaweste hukka: Sa trööstid ennast sellega ja ütled: „Noh, kuhu saatwad nemad, etš senna saa ka mina!“ Oh sõber, see on üks hirmus mõtte ja julgustükk! Ei nende waetu ja walu sinu piina pörgus ei kergita; oh ei! oh ei! — waid sa pead aga

ise seda lõikama, mis ja siin lülwad. Kas teine „wäh!“ wdib teist katlas aidata, kas teine wdib teist trööstida, kui nad ometi mõlemad peawad seal walu tundma ja surema?! Kas selle ühe „wähil“ on siis hõlpsam ja kergem põli, kui te-
maga tuhat teisi ka keewa-weet katla heidetakse?! Oh rumal! On sull siis hõlpsam ja kergem põli, kui sinuga kõik so sõbrad, kõik maailma julged, patu orjad, kurati lapsed, pörgu tulesse saawad heidetud?! Oh sõber! Eks teie seal kõik ei kisen-
da ja walu pärast oma hambaid ei kirista?! Ei surma suus ega pörgu walus ei wõi keegi ennast seega trööstida, et seal ka palju teisa on, kes seismas kurbas seisuses ja walus oigawad, waid see paneb palju enam weel ehmatama, et neid nii palju on, kes hukka lähewad ja seda hirmust paika, mis kurati ja tema inglitele on walmistatud, — päri-
wad. (Matt. 25, 41.)

Kui paljalt üks inimene äkilist ja hirmust surma on saanud, siis ei pane see inimeste sõda-
meid mitte nii kangeste wärisema kui siis, kui kuulda saab, et mitu sada tuhat on koledat surma saanud; kui üks inimene laia teed käib ja kurjaks on saanud, siis ei tee see weel nii suurt hirmu, kui kuuled ja näed, et suurem jägu rahwast, nende seltsis ka palju suurt sugu, õpetud ja hari-
tud, kellede eest on palju koolitamise raha makse-
tud, — nüüd julgeste kergel meelel, ilma järele mõtlemata, oma tarkust kurati rõõmuks pruugi-
wad, ja hinged hukka saadawad. Jah seep see just kahju ongi, mis wärisema paneb, et neid nii

palju on, kes oma hukatuse teel nii julged ja ise-
enestega ka palju teisa hukatuse sisse tõmbavad.
Oh, kui nemad ometi pisutki järele mõtleksid, ega
nad siis nii suurt julgustükki ei teeks! Aga
oh häda! Nüüd tõttavad suure kiirusega, üsna
ummis jalu hukatuse sisse. Nad purjutavad oma
lihatarfuse ja wale-rahugi laewaga alla põrgu poole
kus peal kurat neid ise tüürib; surm wahib nende
jalge all, põrgu haud ajab oma suu lahti ja on
neid walmis iga filmapilt alla neelama. (Jes.
5, 13—14.) Jah, tõe poolest, neid waesid patu
wangisid ja kurati orjasisid, peab üsna digusega ise-
eneste tapjaks nimetama!

Täna kistakse üks, homme kantakse teine kurja-
tegija siit maailmast nende oma filma nähtawal
ära, aga teised hüppawad ja hõiskawad weel
rõõmulikult ja hüüdwad: „Suba ta läks!“ Aga
ei keegi wõta tema surma oma südamesse ega
küsi: „Kuhu ta läks?“ Oh kes karjub, kes hüüab,
kes nutab, kes kirjutab nende waeste õnnetumast
järjest?! Nende häda on nii suur kui liitw mere
ääres. Küll tuleb iga päew sadade wiisi trüki-
lehti wälja ja tuhande ja miljonite wiisi tegetwad
rahwas muidu tühja pühkmete kallal tööd, mis
suurel arutegemise päewal saawad ära põlema
nagu haganad; aga — oh — kui pisut on neid,
kes tõe pärast ka hüüdwad, seda kahju tundes
südame waluga nende hinge hädast ja hukatusest
ajalehtedes kirjutawad! Neid on wäga wähe, jah,
üksna pisut. Ja pealegi needsamad, — neid saab
kõigest nende haridusest ehk muust häist omadustest

hoolimata wälja naerdud ja teutatud. Neid saab sõimatud kurjategijateks, neid nimetatakse pilkades pühaks, palwe rahwaks, pea-norutajaks, ehk neid peetakse koguni lollideks. Aga seal juures ei mõtle, mis nad räägivad ja mis nad suust wälja ajavad. Eks see ole üks hirmus julgustükk?! Jumal ütleb: „Olge pühad, sest Mina olen püha.“ (1. Peetr. 1, 16.) Kes nüüd ei taha pühaks saada, see peab kurjaks ja kuratiks saama; sest kolmat seisust kellegil enam ei ole.

Sa ehk ütled: „Teised petsid mind.“ Jah, olgu et sa olid üks petja, julgustüki mängiga, ehk et sa ise petetud oled, — sa pead hütta minema. Jumala sõna jääb tõeks. Sa ei tõi mitte ütelda, et sa ei tea. Eks terve Jumala sõna ole so kae?! Ta kuulutab sulle selged armu, ta räägib sulle selged õigust, et sa pead oma elu tundma, sa pead teadma, mis sa teed; ta kinnitab sind, et sa oma usku ja lootust Jumala ja ei mitte inimeste peale ei raju, et sa oma armu aga tundma õpitsid, selge meele ja mõistusega oma südant Jumala sõna walgusel läbi katsusid, et keegi sind petta ega eksitada ei saaks. Oh, et sa täna seda teaksid, mis julgustüki sa teed!

Ma tean seda küll, et siin maa ja taewa wahel on täna päew weel mitmed tuhandet ja miljonit inimesed mitme suguse patu sõlmedes kinni, kes hüüdwad: „Oh pole wigad! Kus on Kristus ja Tema tulemise tõutus? Sest see on looma algusest nõnda olnud ja jääb ikka nõnda!“ (2. Peetr. 3, 4.) — „Söögem ja joogem, sest

homme sureme ära, siis on kõik otsas!" (Jes. 22, 13.) Küll rikkas mees Ewangeliumis wõis ka iseennast ja oma wendi nõnda trööstida, kui ta ennast kalli purpuriga ehitas, rammusa söomadega ja joodawa wiinadega täitis, pehme sohwa peal puhkas, hea haisuga sigarid suitsetas, kuld-tukatifi taskus kandis, waeße Laatsaruse peale wiltu-silmaga waatas; aga kui ta pörgus suures walus oli, siis tahtis ta Laatsaruse läbi oma wendadele sõnumid läkitada, ja ütles: „Oh see on hirmus paik! Mind waewatakse wäga seesinatse tule-leegis!" (Lut. 16, 19—31.) Aga siis oli juba hilja.

Ma tean küll, et mitmed julgel meelel Pühapäiwi teutawad, hirmsas himu-tõbes ühest tohast teisi jootsetwad, ehk tööd tehes ehk kaubeldes omale raha ja wara korjatwad, ilma sellest hoolimata, et waene ning paljas, alasti ja nälgas on. Oh, kuidas tohid sa seda häbemata julgustükki teha?! Aga waata, üks päew tuleb, mis põleb kui ahi, (Malak. 3, 19.) ja siis sa soowitsid seda, et sa ennem oledsid siin maapeal mulda sõonud, kaltsus ja narrus käinud, enam kui sa Pühapäewal korjatud warast saia sõid, ja oma ihu peenitese riidega ehitasid!

Sa teed Pühapäewal suured töö-talgut, kogud rahwast kottu, joodad neid wiina ja õlega täis ja nõnda saab see kallis Pühapäew hirmsal wiisil teatud, kurja waimudele ohwerdud. Oh sa pagan, täieste risti-pagan! Kuidas sa tohid seda julgustükki teha! Aga häda sulle, kes sa **joodud** teed, Pühapäiwi teutad, pillid ja mängid oma jootude peale tood! (Jes. 5, 11—12.) Häda sulle, kes

ja joobnuks joobab oma ligemise, kes ja kätte pakub oma lähtrib, (klaasi) ja pealegi joobnuks teed, et sa wõiksid nende halastust näha saada! (Hab. 2, 15.)

Sa korjad omale wara, sull on kange ihnuse waim, sa tahad rikkaks saada, su käed haisewad ülekohtusest tööst, wõderast maimunast, sa sööd lesteke hooned, waeste laste filmatwett, ja tõmbad kas teiste filmagi peast wälja, sa kisud nende suust leiwatükki ära, sa ehitad omale aidat ja laudat suuremaks, ikka selle mõttega, et rikkaks ja õnnelikuks saaks; sull ei ole iialgi armu ega halastust waeste wastu, sa ei tõi iialgi midagi omast peust ära anda, sull ei ole iialgi aega lugeda ega palwet teha, ja nõnda sa oled maailma tühja külgis kinni. Oh mis rumalus! Oh mis julgustükk! Et rikkas mees tegi sedasama, kes ütles: „Söö ja joo hing, ja ole rõõmus, sest sull on kofku pandud suur wara mitmeks aastaks. Aga Jumal ütles temale: „Sa meeletu, sellsinatsel wõtsel nõutakse sinu hing sinult ära; aga kellele saab, mis sa oled walmistanud?!“ (Lut. 12, 19—21.)

„Et kuulge nüüd, teie rikkad, nutte ja hulguge kõige oma häda pärast, mis on tulemas teie peale. Teie rikkus on ära mädanenud, ja teie riided on koibest söödud. Teie kulla ja hõbeda on rooste rikkunud, ja nende rooste peab teile tunnistuseks olema, ja kõik teie ihu liha ära sööma, kui tuluke: teie olete warandust kogunud wiimil päiwil!“ (Jaf. 5, 1—3.)

Mõttele, sa ei wõi oma waraga, mitte kõige

oma rikkusega, mis sa oled korjanud, selle külgis su süda rippub, — oma hinge surmast peasta. Alalisk on, et sa oled alasti tulnud, ja alalisk on, et sa jälle alasti ära lähed. (1. Tim. 6, 7.) Sa pead surema ja kõik maha jätma. Kui sa küll kõik maailma omale kasuks saaksid, aga ütles, mis lunastamise hinda võid sa anda oma hinge eest?! Aga jumalataartus on kõige tarkuse alus ja põhi, ta on suur kasu, kui sa oma piisku ehk paljuga rahul oled, tänades ja kiites, Jumalale auu andes, alandliku südamega kõik anded vastu võtad, mis Jumal sinu pale higi sees tööd tehes sulle õnnistab, kellel ep 'pole võõra waimu haisu juures.

Aga ütles, kui sa sured, kes tänab sind selle eest, mis sa õiglasel ehk petisel wiisil oled kokku kraapinud? Kui sa kauaks elama jääd, juba wana ja nõrk oled, siis on juba sinu oma suguselts sinust tüdind ja ootawad sinu surma, et saaks aga warandust kätte. Eks ole mitmed lapsed, kes oma isa ehk ema enne aegu ära on tapnud, selle mõttega, et saaks aga warandust kätte? Mitmed on oma wanemad enne aegu majast wälja wiskanud ja nende warandust ära riisunud. Kui kõik küll mitte nõnda ei tee, siis on ometegi see tõsi, et mitmed lapsed on oma wanemate waraga õnnetunud; — mis wanemad korjasid, seda panewad lapsed joomisega ehk prassimisega nahka, ja saawatwad oma ihu ja hinge hukka. Aga parem on see, kui sina lased Jumala nende eest muretseda; parem on see, kui sa selle eest hoolt ja muret kannaksid, et sa omad lapsed

Jesuse juure juhataksid, seda wara neile murets-
feksid, mis koi ega rooste ei rikku ega warga läsi
ei warasta. Oh mõtle seda järele!

Ra mõned usklikud on selle asja poolest pime-
dad, kurati sõlmedes kinni, et nad tahtwad ikka
ise muretseda ja ei lasa Jumalat oma lastel digeks
Issaks olla. Eks see ole üks julgustükk?!

Sa rumal isa ja ema, sa teed ise oma laste
kallal saadana tööd! Sa räägid neile ette, et
filmahimu, liha-himu, ja elu-tõrkus olla himusta-
mise wäert asjad. Sa ehitad ise oma last mitme
sugusel wiisil, teed ta kallal mitmesugused narri-
tembud, wiid teda mitme suguse lusti kohta ja
paikadese ja sünnitad ta sees hirmsaid liha himu-
sid. Sa teed kallil Laupäew ja Pühapäew ühtul
suured tantsu ja pallipidud, ajad wõderaid pois-
sa ja tüdrukuid kokku, lased neid ööd läbi tantsida
ja karata, lased neid kaarti mängida, joodad neid
wiina ja õllega joobnuks, ja seal juures tunned
sa ise üht salla rõõmu oma südames, kui wõderad
mehed sinu tütre ümber lipitsewad; sa tahad selle
wiisil oma tüttart mehele panna, sa nimetad seda
nooremate naljaks. Oh sa kuratist pimedaks pis-
tetud isa ja ema! Sa ohtwerdad ise oma laste
hinged kurja waimudele! Kuidas sa tohid niisu-
gust julgustükki teha?!

Ma mõtlen prohwet Jeremia sõna peale, kes
nuttes tähendamise wiisil Jaana-linnust räägib,
kuidas tema kõrbes omad munad muneb, ise ära
lendab ja neid päikese kätte wälja aududa jättab.
(Jer. n. l. 4, 3.) Eks ole ta paraku! meie

päivil küll neid Jaanalinnu sarnatseid inimesi, kes oma laste kasvatamise maailma hooleks jätab ja ütlevad: „Eas maailm neid kasvatada, koolmeister ja õpetaja neid juhata; ma ise ei saa torda!“ Oh sõber! Kas sa nõnda võid ka Jumala kohtus rääkida, kui küsitakse: „Kus su lapsed on?“

Ra ülged anavad naised wälja, imetawad oma poegi ja on armulised nende wastu; aga ristiinimesed on oma laste wastu kui kõige tigidamad metsalised, kes ise oma laste werd waimulikult ära imewad. Kes võib seda ütelda, et see mitte tõsi ei ole?! Eks ole neid wanemid, kes oma lastega seltsis käiwad wargal, seltsis käiwad kõrtsis, seltsis käiwad teatres ja tantsupidudel, seltsis wihtawad ja kaetsewad teisi inimesi ja tegetwad seltsis kõik sugu kurja ja pahandust?! Eks see ole üks kole julgustükk?!

Mitmed laste- ja perewanemad salliwad oma lastest ja teenijatest kõik sugust rumalad nalja, lasewad neid õõsi ümber hulkuda, andwad luba neil kõrtsus käija; lubawad wõerad mehed oma mööda kambrid ja lauda pealsid jooksta, ja nõnda salliwad üht rumalad ropu liiberliku pordu elu. Kas see on nüüd wanemate **ann**, kui sinu laps ehk teenija niisuguses hirmsas haisevas elus elab?! Sina tõmbad ise-ene ja oma laste peale Jumala tanget wiha mitmest põlwest saadik.

Mis wanemad külwawad, seda lapsed lõikawad. Mäherdused on juured, säherdused on ka oksad; mäherdused laste wanemad, säherdused on ka lap-

sed; sest paha puu ei wõi head wilja kanda. Nõnda on ka wanemad, kes oma elu ajal ise ei ole Sumalat tunnud, arwawad ka ühelt tühjaks tööks oma lastele Sumalast tundmist anda. Nemad on nii maailma tühjuses kinni ja waimu poolest nii pimedaks ja tõndsiks läinud, et nad walmis on oma lastele kõik sugused asjad lubama, kõik sugused ilmalikud õpetused andma, ülspäinis aga mitte õpetust Sumalast, mis ainus kõige tartwilisem asi on. Nemad sunnitwad neid maailma kuningate ja kuningriikide ajalubd ära õpima, aga õpetust taewa Kuningast ja Tema Kuningriigist ei arwa nemad neile tartwis olewad; nad räägitwad neile maailma maadest, kuhu nad iialgi ise oma jalaga põle saanud ja ei saagi, aga sest igawesest maast, kuhu meie kõik wara ehk hilja peame minema, ei ole iialgi juttu. Nad andwad neile õpetust inimese sõnast, aga õpetust sest „**Sõnast**,” kes Issa süles oli ja meie lunastamise pärast lihaks sai, jätawad nemad järele. Nad seletawad neile rehkendamise õpetust, aga Sumala head teud üles-awata, omad nõdrused ja wigadused üleslugeda ei mõista nemad ise ja ei õpeta ka lapsi seda tegema. Oh sõber! Mõttele ometi mis sa teed! Sa paned ise oma ja laste eest taewa-riigi ukseid kinni.

Miisamuti kurb lugu on ka joodikutega. Üks suur jägu rahwast seisab wiina wõrkus kinni ja wiina kurat wõib nende seda teha, mis ta aga ise tahab; ta teeb nende läbi nii mitme sugused weidrabad, põlastawad, toored narri tempud ja julgustükkid, et üsna ehmata, wäriise, karju appi ja

jookse metsa. Oh sõber! Mõttele ja waata ometi pisutki järele, mis hirmus julgustükk see on, mis sa teed?! Sa ohwerdad oma ihu ja hinge kuratille. Sa kisud oma naise ja laste töö-palga ära mis taewa poole kiskendab, (Sak. 5, 4.) jätad nende filmad wett täis, teed iseennast ja mitmed teised õnnetumaks. Waata, kuidas see hirmus wiina himu so sees pakitseb, su südant põletab; waata, kuidas kõik sugused õnnetused ja hädad so õnne kambre lendawad, nagu mustad waresed, ja sealt seest kõik so rõõmu ja rahu ära wiitwad. Kas sa ikka tahad teda weel juua? Oh sõber! Mõttele mis julgustükk see on: „Joodikud ei saa Jumala riiki!“ (1. Kor. 6, 9—10.) — waid nende osa peab tule ja wäewliga põlewas järwes olema.“ (Jlm. 21, 8.)

Ra kõrtsmikud, õllepoe ja hooramaja pidajad ei ole Jumala teendrid, waid täieste kurati sulased ja tema abimehed! Kas sa tead, mis sa seal julged teha? — Sa teed seda, et sa Jumala riiki ei saa!!! Sa korjad inimeste hinged kuratille, aga Jესuse käed jätad sa tühjaks. Oh mõttele ometi, kui suurt kahju sa teed!

Kui mõni enmast ülespöob, maha lasseb ehk ära uputab, siis on see koht hirmus ja inimesed kardawad seda paika. Aga palju enam on weel kõrts, õllepood ja hooramaja kartmise wäert! Kõrtsil ja õllepoel peaks ukse kohal üks suur must silt inimese pea-luuga ülewel seisma järgmise pealkirjaga: „**Surma maja.** Siin elab üks ära-rik-mise poeg, kes teiste inimeste warandust, terwist, mõistust, majarahu, elu

ja wagadust ära wõtab, ja selle wastu neile, kes tema juure tulewad, — närijat põrgu lihtwi juua annab ja neid ihu ja hingega hulla saadab." Ja hooramajal peats ukse kohal üks suur mäda karwa kolane silt inimese kerega, kus usfid ja tõugub sees ronitwad, — ülewel seisma järgmise peal kirjaga: „**Kurja waimude tempel.** Siin elab üks inimese seisusest äralangenud põrgu apostel, mitme kurjawaimudest kinni seutud tütarlastega. Igaüks, kes sisse tuleb, saab ühe hirmsa teutuse märgi metsalifest oma otsaette. Tema nimi saab igaweste Talle elu raamatust maha kustatud." (Mk. 17, 5., 14, 9.)

Nii palju kui kuratil poegasid oleks, ei tema neid kellegi muu ameti peale ei paneks, kui ainult wiina- ja õlle-tegijateks, nende müüjateks, hooradeks ja hooramaja pidajateks. Sest nende truutwi teenrete läbi saab kurati riik kõige suuremad kasu! Oh sõber! Näe, kus seisuses sa nüüd oled! Küll see on üks julgustükk!

Sa wahid ilusaid poisa, wahid ilusaid tüdrukuid, so filmad on täis abielu rikkumist ja süda täis kiimaluse waimu; sa elad täis roppu ja pordu elu; sa ahtwateled kinnitamata hingesid ja tõmbad neid õnnetuma elu sisse. (2. Peetr. 2, 14.) Oh sõber! Kuidas sa julged seda teha?! Et sa ei tea, et so ihu on Jumala Waimu tempel, filmad ihu küünal? Kuidas sa wõid omad liikmed ja filmad hoora liikmeteks teha ja oma südant kuratile töö-

hooneks anda? (1. Kor. 6, 15—20.) Et see ole üks hirmus julgustükk?! Oh sõber! Waata, üks päew tuleb, mill ja omad hõõra liikmed saad ära wanduma ja omad liiderlikud filmad ära-needma, mis nüüd nii wäga kiimaluse waimus põlewad. Oh, paranda meelt!!!

Mõni ei taha oma teenijate palka kätte maksta, pärib palju tööd ja annab wähe süüa. Oh sõber! Kas sa tead, mis sa sellega teed?! — „Waata, töötajate palk, kes teie maad on ära lõiganud, mis teist on kinni peetud, see kiskendab, ja lõikajate kiskendamised on tulnud wägede Issanda kõrwade ette.“ (Sak. 5, 4.) Oh sõber! Jätta ahwardamine maha, ja mõtle et ka sinul on Issand Jumal taewas, kes omal ajal so peale lohut mõistab! (Ewef. 6, 9.)

Ära tee oma loomadele ülekohut, ära waetwa neid liig raske tööga. Waata, ka loomad õhlawad oma walu sees, sinust peale pandub raske orjuse all; Jumal kuuleb neid, Jumal tunneb nende waetwa ja walu ja maksab omal ajal sinule kätte. (Rom. 8, 19—22.)

Lapsed ja teenijad ei kuula oma wanemate sõna, waid tegetwad seda mis nad aga ise tahtwad. Oh kuidas teie tohite seda teha?! Waata, Jumal nuhtleb teid raskete, kes teie filmakirja teendrid ja sõnakuulmata lapsed olete. (Wõta ja lue: Ewef. 6, 5—8., Kol. 3, 22—25.)

Suur jägu rahwast elawad praesimises ja hirm-sas roppus liiderlikus elus, tulutawad raha ja maksawad seda ihu kui ka hinge hukatusets „hea meelega

wälja;" aga Jumala riigi ülesehitamise tarwis ja mõne waesele andi anda, — oh, ei seal taha kopit ta taskust wälja tulla! Et's see ole üks hirmus julgustükk?! Issand Jumal, kõige andide andja käsib sind anda ja sa ei anna! Issand Jumal keelab sind, et sa ei pea mitte kurja waimudele ohwerdama ega oma pale-higi sees teenitud were waewa prašimisega nahka panema, ja — seda sa teed hea meelega! Issand Jumal keelab, et sa ei pea mitte waestele ülekohut tegema, ega neid liig raste maksu ja pressi all waetwama, ja — seda sa teed julgeste! Oh sõber! Waata sinu hukatus ei tultu mitte. (2. Peetr. 2, 3.)

Apostel manitseb, et sa ei pea mitte wihasstama, sa ei pea mitte üht päewagi looja minna lastma wihasstamise üle; sa ei pea mitte riiblema ega kätatsema, ega kellegile kurja sootwima. (Ewef. 4, 27—32., Kol. 3, 8.) Aga kuidas on sinuga lugu? — Sa oled täis kadedust ja tighedust, sa oled täis kurja waimu ja tulist wiha; sa lased üks päew ühe-teise järel looja minna, ja kurat elab ikka so südames! Sa ei anna andeks, sootwid oma wihameeestele kurja ja paha, ja tahaks ise kättemaksja olla. Kuidas sa seda tohib teha?! Anna Jumala wihaile maad.

Waata, Jumal on sulle Oma Poja Jefuse surma läbi ühe kallii armu-laua seadnud, kust sa patude andeksandmist, elu ja õnnistust wõid saada; — sa pead sõnna laua juure minema täis alandust, täis usku ja lootust; sa pead oma pattu tundma ja kahetsema, sa pead omad süüd tunnis-

tama, armu paluma ja meelt parandama. Aga sa käib palja kumbe ja wiisi pärast, ja elad ikka oma wana patustpöormata elu. Oh sõber! Kuidas sa seda julgustükki tohid teha?! Sa sööd ja jood iseenelele nuhtlust!

Sa ei taha meelt parandada, sa ei taha ennast alandada, siis sa teed Jumala sõna waleks ja tühjaks. Oh sõber! Waata, kurjad waimud uskwad ka, ja wärisewad (Mat. 2, 19), aga sina julged Jumala sõna tühjaks teha!

Mõni kaebab, et ta ei saa aega oma hinge eest muret kanda. Üks olla põllu ostmud, teine härjad, kolmas naise wõtnud, ja — neil ei olla aega taewa pulma tulla! Üks olla mõisa teemee, teine kohtu ametnik, kolmandamal olla tige naine, ja mõnel weel joodik mees; nemad kõik paluwad wastu, et nemad ei saa tulla. Oh mis rumalus! oh mis jõledus! Küll sa wiimaks jookseksid süda öösi põrgu tulesse wälja, tuleksid mööda habeme noa-tera seia maailma, parandaksid siis meelt ja ütleksid: „Oh Issand! tee nüüd weel Oma armu ukseid lahti, — nüüd ma tahan kuulda ja meelt parandada; aga Issand ütleb: „Mine aga oma sõbra, kurati juure, keda sa oled kõige elu aja teenind, kelle poole sa oled hoidnud ja tema käsku täitnud.“

Mõnel on küll tahtmine meelt parandada, aga ei saa ilalgi sellega korda. Desuse juure ta ei tule, inimesi ta kardab, ja — sellepärast jääb ka temagi taewa õnnest ja õnnistusest ilma! Kes ei wõta

mitte oma risti enese peale ja ei käi Jesuse järele, see ei ole mitte Tema wäert. (Matt. 10, 38.)

Mõni wõtab oma liha kae-warreks ja paneb oma lootust inimeste peale. Ta mõtleb: „Kui ma tõega hakaksin Issandat otsima, lõik oma lootust Tema peale panen ja lõik oma elu Tema kätte annaksin, — siis eht tõmbab mu endine heategija oma kätt ja abi minust ära, hakab mind naerma, ja ma jäen õnnetuse sisse.“ Oh, sa narr! Sa teed omale katkised kaewud, mis wett ei pea. (Jer. 2, 13). Sa jätad elawad Jumalat maha, kelle sõna ja wäe läbi lõik maa ja taewas seisab, kes lõik linnud ja loomad toidab ja hea andedega täidab, ja sina julged Teda walelikuks teha. Oh sõber, see on hirmus! Kui küll lõik inimeste arm ja armastus oleks maa pealt otsas, ja rikkad maa peal paneksid omad waranduse lambrid kinni, — tõeste, jah, tõeste, siis weikesed linnukesed laulaksid ikka niisama rõõmsaste kui tänagi, ja iga hingelisel oleks oma toidus. — „Eht küll mäed liikutwad ära, ja mäekünkad lõikuwad; aga Minu heldus ei pea mitte sinust liikuma, ega Mu rahu seadus lõikuma, ütleb Jehowa su halastaja.“ (Jes. 54, 10) Mõtle ometi, et sinu elu ja sinu leitwa palukesed ei seisa mitte maailma rikkaste käes, waid Jumala, sinu Looja käes. Olgu küll, et lõik maailma lapsed Jumala lapsi ei falli, nende wastu halastamata ja kurjad on, neid maa pealt ära kautaksid, neile mitte üks jala-põja täis maad ega ruumi ei annaks, — aga meil on üks halastaja ja armuline Jumal, kes kaarnaid wõib

täskida, neile leiba ja liha tuua, kui meil häda fuur on.

Sull on eht siiski weel umbustu ja tühja lootust järel. Aga mõtle ometi, kui suur julgustüft see on, kui sa ikka omale „õle-kargud“ teed, ja Jumala tõe sõna wastu oma lootust muu asjade peale rajad. — „Kui sa usufsid,“ ütles Jeesus Martale, „siis saatsid fina Jumala auu näha.“ (Joan. 11, 40.)

Sa oled üks noor ja rõõmus inimene, ei tea weel kellegist waewast ega häbast; ja raiskad oma noort terwist ja ihu jõudu maailmale ja kuratile ja otsid omale tühjast pattu rõõmust meele jahutust ja aja-wiidet; sa ei mõtlegi, et sa surma oma ihu püues kannad. Oh sõber, järe tänana teisma ja mõtle seda järele! Waata siis kaugemale elu otja poole ja pane tähele, mis wilja sinu sarnatsed patu orjad oma noore-ea lusti ja rõõmu külwist on lõikanud. Mine nende haige woodi ette, waata nende silma sisse, kas näed weel lusti ja rõõmu, kas näed weel naerulist suud ja tühja halpi meelt? Eks seal ole kehwas, haigus ja wiletsus, waew ja walu, üks ära lõpenud ihu, auku waunud filmad, nõdraks läinud mõistus, tõntsiks jäänud tundmine, põlgdus ja teutus, kartus ja wäristus, surma hirm ja hinge ahastus; ei ole usku ega lootust, ei ole Jeesust ega abimeest, — jah — waata — see on nende wiimne palk! Sa pane weel tähele, mis nad oma elu õhtul räägitwad ja õppi nendest. Eks ole mitmed surma tunnil omad filmad peast wälja kahtsenud ja hirmsas meele

äraheitmises surnud?! Kuule, kuidas üks oma elu, oma ehitajaid, oma kaas sõbru, ja iseennast ära wannub; kuule, kuidas teine omad süüd kahtseb, oma patu hukka mõistab, oma liig suure rumaluse üle nutab ja hinge ahastuses keerleb. Oh sõber: **tarda!** Sa saad sedasama loikama, mis nemad. — „Kes kõwerust külvab, see loikab willetsust, ja oma enese hirmsa wiha wiha läbi lõpeb ta ära.“ (Sp. s. 22, 8.)

Aga waata, seal on veel mõni haige, kes oma surma woodi peal Jumalat tänab, kes teda kui patu-tukki tulest ja kurja waimude käest ära kiskus. Ja kes on need? — Oh, need on jo need, kes oma „julgemeele“ üle kartsid, kes lajatee jooksmist maha jätsid, kes patust pöörsid, Jeesuse juure tulid, ja kõik omad lihahimud ja kurjad ihaldamised risti löid. Nad hakasid Jumalat paluma, nad hakasid armu otsima, oma süüd, oma rumalust ja pattu tunnistama, seda kahtsema ja — waata, siis tuli see patuste sõber, see dige hingede arst, kes neid hinge ja waimu poolest terweks tegi, nende patud neile andeks andis, neid nende patude sõlmest, pimeduse kõitest, kurati töörukdest, lihameelest lahti peastis, ja püha Waimu, taewaliku rõõmu ja rahu, usku ja lootust nende südamesse kinkis. Nüüd on nad head wõitlemist wõidelnud, oma usku kinni pidanud; nad lõpetawad oma elu käiku rõõmuga, tänavad Jeesust, andwad Jumalale auu, kes neid on lunnastanud ja nii rikkaks ja õnnelikuks teinud; nad panewad omad käed risti rinna peale, ja andwad oma

waimu Jēfufē kätte, kelle fīfē nad ufkuſid ja keda nad paluſid. Oh, ſeda õnniſt tundi! Jēfus, oh Jēfus! aita meid kōdu. Amen.

Noh, armas sõber! Kumbad ſeiſuſt ſa nüüd omale walitſed? Kas ſa tahad oma patude ſees ſurra ja hukka minna? wõi tahad ſa Jēfufega elada ja õndsaste ſurra? Oh sõber! ma tean ſa ſoowid tõeste, et ſa ühe dige inimeſe ſurma ſurekſid, ja ka ſeda pärikſid, mis kōit jumalakartlikud, wagad ja uſklikud Jēfufē were teeniſtufe pärast kui armu kinki waſtu wõtawad ja igawefte õndsaks ſaawad. Noh, ma ſoowin ka ſüdameſt, et ſa õndsaks ſaakſid! Oh tule ſiis ja aſtu laia tee pealt kitsa tee peale, aſtu oma wana elu ſeeſt wälja, puhtufe ja pühitſufe fīfē, aſtu Jēfufē ligi ja ühenda ennafſt Tema ja hoia Temaſt alati kinni. Jäe Tema fīfē, ſiis jäeb tema ſinu fīfē. Mida enam ſa Jēfufefſt kinni hakkad, ſeda tugewamaks ſa oma meele ja waimu pooleſt ſaad; mida ligemale ſa omas elus Jēfufē juure tuled, ſeda suurema rahu, rõõmu ja uſu julgufe ja wõid ka ükſtord oma elu peale tagaſi waadata, kui ſa ſiit pead lahkuma, ja üle raja ſelle riigi fīfē aſtuma, mis ei wõi kōikuda. Oh tule ſiis Jēfufē juure ja jäta kōit julgufſtükid maha! Üksnes Tema wõib ſind rikkaks ja õnnelikuks teha; Tema wõib ſind ära rääkimata ajaliku ja igawefe aja nuhtluſteſt ära peaſta. Oh tule! oh tule! Ei ſa ſaa lahetsēma. Õnniſ on ſull tulla, aga liig ſuur julgufſtük wiibida ja tulemata jääda.

Ar 895
Allo, G.

Wiisil. Armas Jeesus! awita.

Oh kui julge inime
Kes weel patu unes magab!
Si ta märka tunnegi
Et ta waene hing siin häägab.
Tema elu on kõik läbi
Patu pori, hirmus häbi.

Opi tundma omad süüd,
Jäta julgustükkid maha;
Astu kitsa tee peal' nüüd:
Siis saad Jeesu armu näha.
Dnnis oled, kui nüüd tuled,
Kui ja wiibid, huffas oled!

Hind 6 kop.

Fr. R. Krentzwaldi
alm. ENSV köitlik
Raamatukogu

576/1226

v.